

Dönem : 1
Toplantı : 4

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 542

Avrupa Konseyi Ayrıcalık ve Dokunulmazlıkları Genel Anlaşmasına Ek 4 ncü Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısının Millet Meclisince kabul edilen metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/686; C. Senatosu 1/482)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 766)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 8808-48662*

19 . 1 . 1965

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 15 . 1 . 1965 tarihli 40 ncü Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen Avrupa Konseyi Ayrıcalık ve Dokunulmazlıkları Genel Anlaşmasına Ek 4 ncü Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Fuad Sirmen
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 28 . 4 . 1964 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 6, 14 ve 15 . 1 . 1965 tarihli 34, 39 ve 40 ncü Birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 766)

Dışışleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Dışışleri, Turizm ve
Tanıtma Komisyonu
Esas No. : 1/462
Karar No. : 59

28 . 1 . 1965

Yüksek Başkanlığa

Avrupa Konseyi ayrıcalık ve dokunulmazlıkları Genel Anlaşmasına ek 4 ncü Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı komisyonumuza havale edilmekle, ilgili bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi :

Tümü üzerinde cereyan eden görüşmeler sonunda, Gerekçede belirtilen hususlar Komisyonumuzca da uygun görülmüş ve Millet Meclisi Genel Kurulunun 15 . 1 . 1965 tarihli 40 ncü Birleşiminde tasvip gören tasarı metni aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurula arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip	
Ankara	Samsun	Tabii Üye	C. Bşk. S. Ü.
H. O. Bekata	F. Tevetoğlu	A. Yıldız	C. Açıklan
Afyon Karahisar	Çorum	İstanbul	Kayseri
C. T. Karasapan	S. Yalçuk	M. T. Arıburun	S. H. Ürgüplü
	Kocaeli		
	R. Özdeş		

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Avrupa Konseyi Ayrıcalık ve Dokunulmazlıkları Genel Anlaşmasına ek 4 ncü Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Avrupa Konseyi çerçevesinde 16 Aralık 1961 tarihinde Paris'te akdedilmiş olan «Avrupa Konseyi Ayrıcalık ve Dokunulmazlıkları Genel Anlaşmasına ek 4 ncü Protokol» ün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Cumhuriyet Senatosu Dışışleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonunun kabul ettiği metin

Avrupa Konseyi Ayrıcalık ve Dokunulmazlıkları Genel Anlaşmasına ek 4 ncü Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisince kabul edilen Anlaşma

**AVRUPA KONSEYİ AYRICALIK VE DOKUNULMAZLIKLARI GENEL
ANLAŞMASINA EK 4 NCÜ PROTOKOL**

Avrupa Konseyi Âzası, imzacı Hükümetler,

4 Kasım 1950 de Roma'da imzalanmış olan İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetlerini Koruma Sözleşmesinin (Aşağıda «Sözleşme» diye adlandırılmıştır) 59 neu maddesi hükümleri gereğince, Avrupa İnsan Hakları Divanı (Aşağıda «Divan» diye adlandırılmıştır) üyelerinin görevlerini ifa sırasında, Avrupa Konseyi Statüsününün 40 neu maddesinde ve bu madde mucibince akdedilmiş Anlaşmalarda derpiş edilmiş bulunan ayrıcalık ve dokunulmazlıklardan istifade ettiklerini göz önünde bulundurarak,

İşbu ayrıcalık ve dokunulmazlıkların 2 Eylül 1949 da Paris'te imzalanmış olan Avrupa Konseyinin Ayrıcalık ve Dokunulmazlıkları Genel Anlaşmasına ek bir protokol vasıtasıyla tarif ve tasrih edilmesi lüzumunu göz önünde bulundurarak;

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır :

Madde — 1.

İşbu Protokolün tatbiki için «Hâkim» terimi, fark gözetmeksizin Sözleşmenin 39 neu maddesi gereğince seçilen hâkimler ve 43 ncü maddesi gereğince alâkalı bir Devlet tarafından tâyin edilen ad hoc hâkimler için kullanılmaktadır.

Madde — 2.

Hâkimler, görevlerinin ifası ve görevlerinin ifası için yaptıkları yolculuklar sırasında aşağıdaki ayrıcalık ve dokunulmazlıklardan istifade ederler:

a) Tevkif veya hapis ve şahsî eşyalarının zaptı hususundaki dokunulmazlık ile sözleri ve yazıları dâhil olmak üzere resmî sıfatları dolayısıyla yaptıkları hareketler bakımından her türlü kazai dokunulmazlık;

b) Gerek kendileri, gerekse eşleri için, hareket serbestisini tahdiden bilecümle tedbirlerden muafiyet: İkamet ettikleri memlekete giriş ve ikamet memleketinden çıkışlarda ve görevlerini ifa ettikleri memlekete giriş ve bu memleketten çıkışlarda olduğu gibi, görevlerinin ifası sırasında, ziyaret ettikleri veya geçtikleri memleketlerde yabancıların tesciline dair bilûmum formalitelerden muafiyet.

Madde — 3.

Hâkimlere görevlerinin ifası sırasında yaptıkları seyahatlerde, gümrük ve kambiyo kontrolü bakımından :

(a) Kendi Hükümetleri tarafından, geçici resmî görev ile yabancı memleketlere giden yüksek rütbeli Devlet memurlarına tanınan kolaylıklar;

(b) Diğer üye Devletler hükümetleri tarafından, diplomatik misyon seflerine tanınan kolaylıklar aynen tanınır.

Madde — 4.

1. Divana, hâkimlere ve Divan Kalemine ait bütün evrak ve vesaik Divan faaliyetleri ile alâkalı olduğu nisbette dokunulmazdır.

2. Divanın, üyelerinin ve Divan Kaleminin resmî yazışması ve diğer resmî tebligatı alıkonamaz ve sansüre tabi tutulamaz.

Madde — 5.

Hâkimlere, görevlerinin ifası sırasında tam bir söz hürriyeti ve tam bir bağımsızlık sağlamak maksadiyle, görevlerinin ifası sırasında kendilerinden sâdır olacak söz veya yazı veya fiiller dolayısıyla tanınan kazai dokunulmazlık, görevlerinin hitam bulmasından sonra dahi tanınmaya devam edecektir.

Madde — 6.

Ayrıcalık ve dokunulmazlıklar, hâkimlere, şahsi istifadeleri için değil, görevlerinin tam bir bağımsızlık içinde ifasını sağlamak maksadiyle tanınmıştır. Dokunulmazlıkları kaldırmaya ancak heyet halinde Divan yetkilidir; kanaatine göre dokunulmazlığın adaletin tecellisine mâni olacağı ve tanınması ile aranan gayeye hâlel getirmeksizin kaldırılabilceği bütün hallerde, hâkimin dokunulmazlığını kaldırmak, Divan için yalnız bir hak değil, aynı zamanda bir görevdir.

Madde — 7.

1. İşbu Protokolün 2, 3, 4, 5 ne maddelerinin hükümleri Avrupa Konseyi Ayrıcalık ve Dokunulmazlıkları Genel Anlaşmasının 18 ne maddesi gereğince kendilerine tanınan ayrıcalık ve dokunulmazlıklara hâlel getirmeksizin divanın zabıt kâtibi ve onun yokluğunda yerini tutan zabıt kâtibi yardımcısı için de muteberdir.

2. Avrupa Konseyi Ayrıcalık ve Dokunulmazlıkları Genel Anlaşmasının 18 ne maddesinin hükümleri, divan zabıt kâtibi yardımcısına, görevini ifası sırasında zabıt kâtibi namına hareket etmediği zaman dahi tatbik edilir.

3. İşbu maddenin 1 ne ve 2 ne paragrafında tanınan ayrıcalık ve dokunulmazlıklar zabıt kâtibi ve zabıt kâtibi yardımcısına şahsi menfaatleri için değil, ancak görevlerini iyi bir şekilde ifa etmelerini sağlamak gayesiyle tanınmıştır. Zabıt kâtibi ve zabıt kâtibi yardımcısının ayrıcalıklarını kaldırmaya, sadece heyet halinde divan yetkilidir. Kanaatine göre, dokunulmazlığın adaletin tecellisine mâni olacağı ve tanınması ile aranan gayeye hâlel getirmeksizin kaldırılabilceği bütün hallerde bu dokunulmazlığı kaldırmak divan için yalnız bir hak değil aynı zamanda bir görevdir.

Madde — 8.

1. Her devlet, onaylama kaydı olmaksızın imzalama veya onaylama sırasında veya daha sonra Avrupa Konseyi Genel Sekreterine göndereceği bir tebliğ ile işbu Protokolün milletlerarası münasebetlerini deruhte ettiği ve İnsan Hakları ve Ana Hürriyetlerini Koruma Sözleşmesinin 63 ne maddesi gereğince işbu Sözleşmenin uygulama alanına dâhil bütün ülkelere veya bunlardan her hangi birine uygulanacağını açıklayabilir.

2. Protokol, Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğinin tebliği aldığı tarihi takibeden 30 ne günden itibaren tebliğde gösterilen ülkeye veya ülkelere tatbik edilir.

Madde — 9.

İşbu protokol,

- (a) Onaylama kaydı olmaksızın imzalama,
- (b) Onaylamanın takibedeceği, onaylama kaydıyla imzalama suretiyle ona taraf olabilecek Konsey üyelerinin imzasına açıktır.

Onaylama belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi olunur.

Madde -- 10.

1. İşbu Protokol, Avrupa Konseyinin üç üyesinin, 9 ne maddesi hükümlerine uygun olarak, onaylama kaydı olmaksızın imzalamaları veya onaylamalarıyla yürürlüğe girer.

2. İşbu Protokol, onu onaylama kaydı olmaksızın bilâhara imzalıyacak veya onaylıyacak her üye hakkında imza veya onaylama belgesinin tevdiinden itibaren yürürlüğe girer.

Madde — 11.

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri,

(a) İmzacı hükümetler isimleri ile onaylama belgeleri tevdiini,

(b) İşbu Protokolün yürürlüğe giriş tarihini Konsey üyelerine bildirir.

Yukardaki hükümleri onaylama zmnında, gereği gibi yetkili kılınmış aşağıda imzaları bulunan temsilciler işbu Protokolü imzalamışlardır.

İşbu Protokol, her iki metin de aynı derecede değer taşımak üzere Fransızca ve İngilizce olarak, tek bir nüsha halinde 16 Aralık 1961 tarihinde Paris'te yapılmıştır. Bu tek nüsha Avrupa Konseyi arşivlerine konacak ve Genel Sekreter bunun onaylanmış örneklerini Protokolü imza eden bütün hükümetlere gönderecektir.

Avusturya Cumhuriyeti Hükümeti adına
Dr. Ludwig STEINER
Kıbrıs Cumhuriyeti Hükümeti adına
Onaylama ihtirazi kaydı ile
S. KYPRIANOU

Belçika Kraliyet Hükümeti adına
M. FAYAT
Danimarka Kraliyet Hükümeti adına
V. U. HAMMERSHAÏMB

Fransız Cumhuriyeti Hükümeti adına
Parlâmentonun tasvip ihtirazi kaydı ile imza
anında, Fransız Cumhuriyeti Hükümeti 3 ncu
maddesinin (b) fıkrasındaki hükümleri
uygulamıyacağını beyan etmiştir.
M. COUVE de MURVILLE

Federal Alman Cumhuriyeti Hükümeti adına
SCHRÖDER

Yunan Kraliyet Hükümeti adına
Onaylama ihtirazi kaydı ile
AVEROF TOSSIZZA

İtalya Cumhuriyeti Hükümeti adına
CARLO RUSSO

Lüksemburg Büyük Dükahığı Hükümeti adına
PIERRE WURTH

Holânda Kraliyet Hükümeti adına
Avrupa'daki Kırallık için
J. M. A. H. LUNS

Norveç Kraliyet Hükümeti adına
EINAR LÖCHEN

İsveç Kraliyet Hükümeti adına
LEIF BELFRAGE

Büyük Britanya ve Kuzey İrlânda
Birleşik Kraliyet Hükümeti adına
Onaylama ihtirazi kaydı ile
EDWARD HEATH

Avrupa Konseyi arşivlerine tevdi edilen
Fransızca ve İngilizce dillerindeki tek
orijinal metne uygunluğu onaylanmış
örnek Avrupa Konseyi Genel Sekreter
Yardımcısı
DUNSTAN CURTIS